

QUINZENARI AUTONOMISTA

ANY I.

GRANOLLERS 5 AGOST DE 1905

NÚM. 13

La redacció no respón dels treballs firmats.

Los originals no 's retornan.

Redacció y Administració

PLASSA PERPINYÀ, 14

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre. 0'75 ptas.
Número solt 0'15 »

Essent nacionalista l' acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y el dever de cooperarhi tots el catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materias religiosas, politicas y socials. — (Declaració de la VII Assamblea de la Unió Catalanista.)

i Farsants!

Si farsants, farsants y embustersos y timadors criminals son els actors de la eterna comedia de la politica espanyola, que engauyan al poble miserablement y actuán de traydors del seu patriotisme.

Farsants son aquells que venen de fóra casa á predicar república y democrácia y estant ab continua inteligencia ab el poder central, y voldrian un Narváez ó un Odonell per fiscal de Catalunya que agarrotés als catalanistas aixis que neixen.

Farsants son aquells periódichs de la árida meseta que titulantse republicans y progressius, que diguentse defensors de la *unidad y de la integridad, etc.*, no saben estampar en las columnas de las sevas indecentas publicacions altre cosa que insults y grollerias, mentidas y sarcasmes contra la nostra terra.

Farsants son aquells que diguentse a-vensats, procuran únicament lo seu medro y profit personal, boy predicant una igualtat impossible com ens ho ensenya la mateixa Naturalesa.

Farsants son aquells que anomenantse defensors de *Dios, Patria y Rey* demostran en la práctica de la seva vida que 'l Deu que defensen es el diner, que per Patria entenen panxa, y que 'l seu Rey es el seu orgull, la seva vanitat, la seva posicio.

Farsants son aquells que titulantse catalanistas, que dihentse defensors de la

Autonomia de Catalunya, no fan mes que propaganda *eleccionera*, no tenen altre ideal ni altre fi que aconseguir una acta de regidor ó de diputat. Farsants y embustersos que escudantse ab una causa noble, justa, sublim, la fan servir d'arboteria pels seus interessos particulars, per las sevas ambicions y concupiscencias, pera fer politica bruta.

Tots aquestos son farsants, son timadors de jaqué ó levita, d'americana ó brusa del poble ignorant y del poble innocent y ben intencionat.

Tots aquets mereixen lo nostre despreci, mereixen l' anatema de las personas honradas; y si la dona mundana es un ser que inspira llástima y repulsió per l' abandono y mercadeig que fa del seu cos, el politich farsant y prostituhit deu inspirarnos compassió y fástich per el mercadeig y l' abandono que fa de la seva inte- ligencia.

G.

La familia Hidalgo y Espantaleones

En un tercer pis del carrer del Infern viu una excéntrica familia, si viurer se pot dir al escándol continuo que hi ha en aquella casa composta del *senyor* la *senyora* y cinch fills. Vaig á fer una petita ressenya de dita familia que resulta d'interés per las sevas extravagancias, y perque 'm crech que 'ls lectors del JUNY se farán cárrech de lo que son certs pares.

El *senyor* es diu *Don José de la Cruz Hidalgo, Espantaleones, Chapuzón, Calabacero y de los Violines*, y aixis mateix ho posa en las targetas que ensenya á tóthom perque veigin que descendeix de *noble stirpe* y que no es un cualsevol. Al mateix temps en ditas targetas hi va estampat un escut de relleu, en el que hi figuran un gat cuan s' estarrufa, un home á cavall armat fins á las dents y un esquirolo quan s' enfila dalt d' un arbre, portant una serp lligada á la cua. Ja 'm va explicar el Sr. Hidalgo ab gran finura el significat y el gran interés histórich que tenen aquestas bestias, cosa que explicaré en altre ocasió.

La *senyora* del Sr. Hidalgo que ordinarriament li diuhem D.ª Tecla, te un apellido no menos distingit, es diu *D.ª Tecla Cocotero, Pajares y Garcilaso de Hidalgo*, y es cosina germana d' un quefe d' alta graduació que va morir en un camp de batalla d' un casco de granada al clatell. No sab rentar ni planxar la roba, pero en cambi toca 'l piano á quatre mans y balla uns llancersos ab tota la gracia. Dech advertir que D.ª Tecla no es la primera *senyora* del Sr. Hidalgo, sino la quinta. Si *senyors*, D. José Hidalgo y Espantaleones, que millor s' hauria de dir *Espantadonas*, ha sigut casat cinch vegadas, donant la coincidencia, ben rara per cert, de que tots els fills seus son de diferente mare. Y d' aquí prevé l' escándol y las continuas rahons de la familia y el tirarse el trastos pel cap á cada hora d' ápat. El noy gran, ó

sigui l' hereu que 'n dihém nosaltres, un xicot guapo, ben plantat, alt, valent y trevallador es l' ase dels cops d' aquella casa, tot flamenquisme y *sangre torera*. En Jaume Hidalgo y Urgellench trevalla de quarts de sis á las dotze y de quarts de duas á las set á la fàbrica; de las vuit á las deu á un taller y de las deu á las onze plega diaris que ven l' endemà al demati avans d' anar al vapor. Apenas dorm, tot just te temps pera menjar, es estalviant, resolut, obedient y dócil. Y apesar d' aixó no pot tenir may una trista pesseta á la guardiola, que tot seguit no hi vagi D.ª Tecla á arreplegarli. Aixó 'l desespera, el fa sortir de tino y ab tota la rahó engega alguna paraula forta; llavoras es quan comensa la guerra, l' un li diu mal fill, ella poca vergonya, gaudul y mal parlat, l' altre li tira una copa entre cap y coll, y el resultat es que 'l pobre Jaume ha de tornar al trevall ben calent y maltractat. El que més se distingeix en ferli befas es en *Juanito*, el menut, el fill propi de D.ª Tecla. Aquet que 'n sa vida ha fet res mes que estarse á la faldeta de la mare, y comprar bobons ab las suadas del noy gran y demés germans, es el que mes disfruta veyent patir y sacrificar-se á n' aquell á qui deu una vida tan regalada. Y els altres germans impassibles miran aquest trist quadro, un dia y altre dia, ab una indiferencia que resulta crudel. ¿Cóm s' acabarà, quàn y de quina manera? Difícil es el dirho. Ara sols puch exclamar, dominat per santa indignació: desgraciats dels bons fills que tenen un pare débil com el Sr. Hidalgo, y una madrastra com doña Tecla!

REPICH.

La llengua catalana á Alemanya

La concisa, enérgica y expressiva llengua catalana, la llengua d' en Berenguer de Rocafort, d' en Berenguer d' Entenza, d' en Roger de Flor y altres ilustres capitans, la llengua de reys tan célebres y guerrers com En Jaume el Conqueridor, la llengua dels Fivallers, y dels Fontanelles, de genis musicals com En Clavé, de filosofes com en Balmes, de escultors com en Blay, la llengua de tants y tants homes eminentes en tots els rams del saber humà, l' idioma de l' antiga nacionalitat Catalana que ha sigut tractat de *rudo dialecto* per algunas *lumbreras* que no cal anomenar, l' idioma que ha sigut abolit de las escolas per un talentós com en Romanones, l' idioma que no 's deixa cursar en las Universitats espanyolas; serà objecte d' un homenatge de simpatia, serà el punt d' estudi y motiu d' un Congrés especial que se celebrarà l' any vinent, ab la cooperació de sabis filòlechs, y de catedràtics conegudissims y respectables de Alemanya, Bèlgica, Colombia y altres païssos.

A continuació transcribim lo següent

respecte á n' aquest importantíssim assumto de la nostra llengua, pera satisfacció de tots els catalans de cor:

«Nostres volguts llegidors ja saben ab el menys preu qu' ha sigut tractada nostra llengua pel «Concell d' Instrucció pública de Madrid». Contrastant ab aytal judici *Der Tag*, important diari de Berlin, publicà un satisfactori article ab el títol «Ein katalanischer Sprach kongress», que no dubtém llegirán nostres lectors ab inmens plaher, el que traduït diu aixís:

UN CONGRÉS DE LLENGUA CATALANA

«Un congrés ben especial, que mereix general atenció, tindrà lloch l' any vinent á la regió espanyola de Catalunya. Com ens ho escriuen de Palma (Mallorca), els primers literats de las Balears y del continent català se son aplegats baix la direcció de mossen Antoni Alcover pera celebrar un *congrés de la llengua catalana*, que ha de ferse ben científicament, y el seu objecte capital ha d' esser afirmar la unitat de la llengua catalana, el seu caràcter de llengua escrita y la notable especialitat de la seva estructura gramatical. Ab retxas ben expressivas indica aquet Congrés la seva punta contra 'l castellanisme. Com els fets sorollosos succehits aquest darrers anys y els esvalots dels estudiants de Barcelona y Valencia ho feren veure, la Espanya oriental l' habita una gent que intelectual y materialment está molt per demunt de la moderna *hidalguita* de la Espanya central. Aquesta gent son els catalans, que no 's senten gens disposats á sacrificar á n' el regim actual fanàticament centralisador y opressor de la cultura, llur *llengua catalana*, aprofitada en la Edat Mitja com á llengua escrita de gran valor y que á n' el sigle dinou per via d' un moviment de restauració ha assolida novament una espléndida florida. Ha precedit á n' aquest Congrés una febrosenca insistencia en publicar durant els darrers deu anys, de la qual han participat una partida grossa de sabis y poetas catalans; ab lo qual ha succehit, entre altrás cosas, que 'l català fins á un cert punt es entrat á ésser la llengua de la ciencia, allà conreuada y encobeïda, y de la industria y del comerç, tant potents y vitenchs, de Barcelona. Els favorables auspícis baix els quals és convocat dit Congrés fan creure que li sortirà bé aixó de procurar á la llengua catalana la categoria d' una nova llengua culta europea.—Dr. Shädel.»

Després de llegit aquet article creyém que per poch qu' un mediti veurá ben clar que Catalunya, malgrat que la distancia material no 'ns ho senyali, estém mes aprop d' Alemanya que del lloch ahont viuhem els governants d' Espanya.»

Del important y valent setmanari *Gent Nova* de Badalona del 22 de Juliol del present any.)

IGUALTAT

Contemplant extasiat de Natura
sa gaya figura;
veig un lloch de verdó qu' enamora;
Y sech tot pelat
al lloch del costat,
l' un riu, l' altre plora.
Un arbre gegánt, d' espes branquilló,
un de petitó,
Un torrent que te sed, serpenteja
prop riu abundant,
que l' aigua vá dant
al mar que l' festeja.
Una espiga es colltorç de granada
mes altre amigrada
ni un sol gra n' ha pogut obtení
groguenca pansida
sens dá fe de vida
propensa á morí,
Hi ha una montanye qu' al cel n' te estade
tan gran n' ha pujada,
de tan baixa l' altre, ni menys se l' ovira
un sol que don llum
y l' altre ni fum
ni una guspira.
Un mar inmens que de lluny bramar s' ou
un lloch que ni 's mou
un vent fort que la terra s' emporta
y d' altre suament
que está apareixent
la brisa somorta.
Res igual en mitj tanta grandesa
y estol de bellesa,
y aquí sols es hont l' ánima sent
ahont lo cor gosa
puig la cosa hermosa
deu ser diferent

Si la Naturalesa n' es tan bella
perque no te ella
res igual y si tot variat
quin goig ne tindria
de la patria mia
rómpe l' igualtat

QUIMET DE BAGUR.

ESPIGOLANT

El valent setmanari *Gent Nova* del 15 del passat Juliol copia un tros del *diario republicano El País* de Madrid qu' es una mostra irrefutable de la *cultura, tolerancia* y sobre tot *bons sentiments* dels castillas *avensats* com l' articulista de referencia. La seva catalanofobia els porta ab un extrém deplorable y llastimós de desequilibri mental que 'ls fa ensenyar l' orella y las malas passions que 'ls adornan. ¡Pobrets, infelissos! Qui sembra vents, recull tempestats. Y ja s' han acabat els *Condes de España*.

* * *

Del periódich nacionalista *Progrés* del 1 del actual:

«Segons nos diuhem los telégramas, la *Vaca-coixa* fou rebuda á Cádiz ab grans crits de *Viva España*, *Treyém consecuencias*. Si un poble quan li van á repartir diners que no ha guanyat crida *Viva Es-*

paña, que deu haber de cridar un poble que li fan donar los diners que ha ben suat? Catalunya te la paraula.»

De totes maneres, els catalans estem de sort, y no 'ns podem pas queixar del flamant ministre d'Agricultura. Perque si be es veritat que 's preocupa molt de las regions andalusas, y 'ns fa dir la doctrina en castellà, en cambi lo primer que ha fet al pendrer novament possessió del càrrech de ministre ha sigut *suspender la subasta d'obras de carreteras de Catalunya*. Y á n' aquí jo veig ben clar que 'l seu intent es pagarnos las carreteras del seu *bolsillo* particular. Y sino ja ho veurán... En aquest cas nosaltres proposém ferli un regalo, que pensém comprar en una bonica casa de la Plassa Real.

* * *

El Sr. Rivas Mateos, *vive Dios*, aquell concejal tremendo que va deixar tan mal parat á n' el seu company Zurdo en plena sessió del Ajuntament, aquell *campeón y adalid de la república, vive Dios*, ha tornat molt á menos. Es comprén que desde que es á Madrit, ab els aires frets del Manzanares, se li han arronsat las álas, perque ára diu que ha vingut á Barcelona «para ser exclusivamente el cornetín de órdenes del Sr. Lerroux». De catedràtic á cornetí. ¡Jesús! Esperém que si s' entorna á Madrit y ve de nou á Barcelona, el veurém convertit ab un trist fluiol!

* * *

De 'l *Progrés*:

«Los madrilenys presentarán en la propera lluyta electoral una candidatura composta exclusivament d' individus fills de Madrit. ¡¡¡Separatistas!!!» Es la repeticio continua de lo que deya un: Entre tots els districtes d'Espanya, no catalans, hem vist que presentessin un sol candidat català? No senyors; ¿donchs perquè 'l nostre poble ha de ser el refugi de tants caps de carbassa que parlant ab *singular ceceo* venen en busca del *acta apetejada*? Perquè? perque badém y hi han encara molts clatelluts.

* * *

En Mir y Miro s' en anat á *postrarse* devant de la Unió Republicana després d' haberla combatuda als quatre vents. Y tot per l' expectativa d' una llangonisa, dich d' una acta que li han ensenyat els de la Unió. Ab aquet motiu un important periódich li diu *prostituta* de la politica. Compadiulo. A casa tinch un gosset que hasta la maynada li clavan tunyina y després ensenyantli un bocí de pa encara els hi llepa las mans.

* * *

La «Juventud Democrática» de Barce-

lona en sa última junta general, á nombrat: *Presidentes honorarios, D. Eugenio Monteros Rios, D. José Canalejas y Mendez, D. José Roig y Bergadá y D. Luciano M. Fargas; presidente efectivo, Don Manuel Riquelme.*

Es poch, mentres no fassin un parell de dotzenas de presidents honoraris per cada Directiva, y una grossa de socis de *honori* per cada societat, no farán res. Apa, una mica de bona voluntat.

* * *

Ens diuen que 'l Sr. Badia y Andreu es trova malalt de bastant cuidado á consecuencia de un *antrax*. Si diguéssin d' un *atrach* ho compendriam mes. D' un *atrach* d' acia. De totes maneres que s' alivihí. Del mal tothom n' es de plányer.

* * *

En Pons, el senyor Pons aquell que feya de regionalista, y després va dir que *nónis* cuan va veurer que no convenia á n' els interessos de la seva *patria*, diuen que 's presenta á reelecció pel districte de Castelltersol. Felicitém á n' els del districte, y preparém las orellas per quan s' obrin las Corts. La oratoria del Sr. Pons es irresistible, y las sevas energias ben provadas.

* * *

El Liberal, periódich castellà que 's publica á Barcelona, ha trasladat las oficinas al *Peu de la Creu*. (R. I. P.)

CARAMBA.

D' AQUÍ Y D' ALLÀ

Hem rebut un nou periódich nacionalista titulat *Serém...* ab el que deixém establert el cambi. Dit setmanari veu la llum á Tarragona y 's proposa fer bona feyna en el sentit de procurar per l' autonomia de Catalunya. L' enhorabona y li desitjém forsa cor y molts anys de vida.

* * *

El setmanari *Nova Llevor* d' igualada ha publicat y reparteix de franch un "Suplement al n.º 10" que te per objecte donar á conceixer ab tota sa integritat la notabilíssima conferencia que doná en el "Centre Autonomista d' Igualada", el digníssim president de la honorable «Unió Catalanista» Dr. En Domingo Martí y Juliá. Dita conferencia porta per tema: "El Nacionalisme català" y mereix ser llegida pels aymants de la Patria.

* * *

La acreditada orquesta *Orfeo Cassanenche* de pas pera Torelló, ahont va anar á tocar en el local del Centre Catalanista "La Barretina Torellonenca" ab motiu de la festa major, va fer nit en nostra Vila. Degut á n' ai-

xó poguerem escoltar escullidas sardanas en la plassa del Bestiar y en la plassa de la Corona, malgrat ésser el temps plujós y variable.

* * *

Durant els días 27, 28 y 29 del passat Juliol, hem tingut la satisfacció de contar entre nosaltres al expresoner y redactor de *La Tralla* company y amich nostre en Marcel Riu.

* * *

La societat *Unión Argentonense*, de Argenton ha contractat pels días 4, 5 y 6 del present mes al *Quintet Filarmónich* d' aquesta Vila, pera 'ls extraordinaris balls y concerts que tindrán lloch en dita població ab motiu de celebrar la seva Festa Major.

* * *

'S dona com á segur, per la vinenta Festa Major, la construcció d' un envelat á la Plassa de la Corona (avans Llibertat), que estarà obert durant els días 2, 3 y 4, contractantse al efecte la notable orquesta *Unió Filarmónica* que dirigeix el distingit mestre En Agustí Torelló.

* * *

El nostre company y colaborador d' aquet periódich En Joaquím Robau ha tingut la satisfacció de veurer aumentar la seva apreciada familia ab una xamosa nena. El felicitém coralment.

* * *

El nostre amich En Narcís Gironella, zelós conserje de la Associació Catalanista "Bruniquer", esperaba també la satisfacció de aumentar sa llar ab un nou hoste, mes no ha sigut aixís per haber nascut ja mort e que habia d' ésser per ell motiu de goix y alegría. Li desitjém mes sort per una altra vegada.

* * *

Seria molt convenient que per qui correspongui se donguin las oportunas órdenes á fi de que 'ls automobilistas moderin la seva carrera al passar per dintre la població. Del contrari el millor dia podria succehir una desgracia, atés al número de criaturas que hi han pels carrers en moltes horas del día y á la velocitat extraordinaria que portan aquells.

AVIS

Fem avinent á n' els nostres suscriptors de fora, exceptuant els de Barcelona, que si volen continuar rebent el periódich, tinguin á bé remitar l' import de la suscripció; pera efectuar lo qual poden servirse dels sellos de correu de 15 céntims ó del medi que 'ls sembli més convenient.

SECCIÓ D' ANUNCIS

LA MONTSERRATINA

COTILLES DE TOTA MENA

CARRER DE BARCELONA, 13

GRANOLLERS

Se facilitan **MOTORS DE GAS**
REPRESENTACIÓ
 de las modernas **ESTUFAS DE GAS**
"Clamont"

Com prova convincent de ser la **ESTUFA** mes **HIGIÈNICA** y **ECONOMICA** que 's coneix pera la calefacció, sols cal dir que en las casas de maternitat de Inglaterra, Fransa y Espanya, se usa pera escalfar las incubadoras dels nens nascuts ans del temps, quins organs respiratoris son tant delicats.

CEBRIÀ BAUTISTA VERT. -- Fàbrica del gas
GRANOLLERS

L' Aizarop FINA
BROMURAT

Reinei segur pera la curació de las malalties **NERVIOSAS** y **DEL PAHIDOR**.

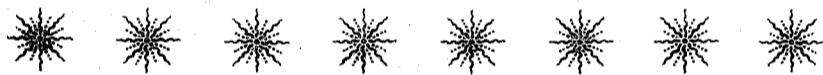
Premiat en la Exposició Universal de Barcelona de 1888, y aprovat per la Real Academia de Medicina y Cirurgia de Barcelona.

SE VEN A GRANOLLERS:

Plassa del Bestiar, 49, Farmacia

A OLOT:

Farmacia y droguería de J. Cardelús

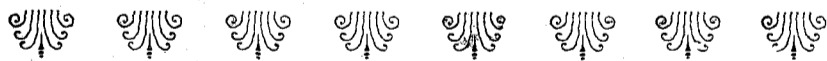
IMPREMPTA

D' EN

FRANCISCO CUCURELLA

CARRER DE CORRÓ, 9.--GRANOLLERS

Impresions de tota mena - Preus econòmichs

OBRAS DE J. VIDAL Y JUMBERT

Servius, monólech trágich.	0'50 ptas.
L' Hereuhet de la Ferrería, (Próxima á sortir la 2. ^a edició).	
Lo Recort de Mossén Angel, drama en 3 actes y en prosa.	2'00 »
L' Encegat, drama en 3 actes y en prosa.	2'00 »
L' Evangelista, drama en 3 actes y en prosa.	2'00 »
La Última Caricia, quadro dramátich.	0'50 »
Doloretas la Sastresa, comedia en un acte.	0'50 »
La Petita de can Punyego, ignocentada en un acte.	0'25 »
Lo Llas Etern, drama en 3 actes y en prosa.	2'00 »
Fulls del meu Album. quèntos.	2'00 »
La Ciencia del Lenguage.	0'25 »

De venda en las principals llibrerías, y en aquesta vila en lo Centre de Suscripcions de

FELIU ESTAPER Carrer de las Sumeras, 3

JUNY

QUINZENARI AUTONOMISTA

Preu de suscripció, tres rals trimestre. -- Número solt, 15 céntims.

Anuncis á preus convinguts